

خبرنامه

شماره ۲

انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

بهار و تابستان ۱۳۸۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	گزارش پنجمین همایش تخصصی انجمن / آسیب‌شناسی نقد و نظریه ادبیات کودک در ایران
۲	گزارش ششمین همایش تخصصی انجمن / ادبیات تطبیقی
۳	سومین گردهمایی سراسری انجمن
۹	بیانیه سومین گردهمایی سراسری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران
۱۰	پیام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به سومین گردهمایی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران
۱۱	پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به گردهمایی ترویج زبان و ادب فارسی شهریور ۸۷
۱۳	تقدیر از دکتر مهدی محقق در روز معلم
۱۳	انجمن در نمایشگاه بین‌المللی کتاب
۱۳	مصوبه جدید هیات مدیره
۱۴	چهارمین مجمع عمومی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران
۱۵	نشریه علمی - پژوهشی «گوهر گویا»
۱۶	انتشارات انجمن
۱۹	یاد و خاطره دکتر حمید فرزام گرامی باد

همایش آسیب شناسی نقد و نظریه ادبیات کودک در ایران

همایش آسیب شناسی نقد و نظریه ادبیات کودک در ایران، با همکاری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران و مرکز مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز روز دوشنبه ۸۷/۲/۹ در دانشگاه شیراز برگزار شد و در آن ۱۰ مقاله ارائه گردید.

خلاصه مقالات این همایش نیز به چاپ رسید که در آن می خوانیم:

- ۱) ضرورت بازخوانی کارنامه نقد و نظریه ادبیات کودک / دکتر کاووس حسن لی
- ۲) تنگناهای تدوین نظریه بومی ادبیات کودک در ایران / خسرو آقاپاری
- ۳) ویژگی های نقد ادبیات کودک در جهان و ایران / شهرام اقبال زاده
- ۴) مدیریت کلان ادبیات کودک / دکتر مهدی حجوانی
- ۵) افتادن از آن سوی بام / مصطفی رحمان دوست
- ۶) تأملی بر ناپویایی نظریه ادبیات کودک در ایران / علی اصغر سیدآبادی
- ۷) دشواری گفت و گو / حسین شیخ الاسلامی
- ۸) به رسمیت شناختن خواننده / دکتر حسین شیخ رضایی
- ۹) بررسی میزان روشمندی مقاله ها و نقدهای پژوهشنامه و کتاب ماه کودک و نوجوان / دکتر علی عباسی
- ۱۰) بررسی میزان روشمندی مقاله ها و نقدهای پژوهشنامه و کتاب ماه کودک و نوجوان / حسین مسنن فارسی
- ۱۱) کودکی و ادبیات کودک: آزادی و کنترل / علیرضا کرمانی
- ۱۲) آسیب شناسی مبنا در نقد ادبیات کودک و نوجوان و تغییر الگوهای داستانی / مسعود ملک یاری
- ۱۳) علل کاهش تأثیر نقد در رشد آثار ادبی برای نسل جوان / توران میرهادی

همایش ملی تخصصی ادبیات تطبیقی

انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران با همکاری واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی روز بیست و ششم اردیبهشت ماه ۱۳۸۷ همایش ملی تخصصی ادبیات تطبیقی را برگزار کرد.

در جلسه افتتاحیه دکتر اسماعیل آذر دبیر اجرایی همایش گزارشی از روند کار همایش ارائه کرد و دکتر مهدی محقق رئیس انجمن ترویج زبان و ادب فارسی

ایران در مورد «تأثیر متقابل ادبیات فارسی و عربی» به سخنرانی پرداخت و در پایان دکتر حسن اکبری بیرق مدیر گروه پژوهشی ادبیات تطبیقی انجمن در مورد فعالیت‌ها و برنامه گروه گزارشی ارائه کرد. پس از آن دو جلسه تخصصی برگزار شد که در آن هشت تن از استادان در این موضوعات به ایراد سخنرانی پرداختند:

دکتر انوشیروانی	مطالعات ادبیات تطبیقی در امریکا
دکتر نادر حقانی	مطالعات ادبیات تطبیقی در آلمان
دکتر نامور مطلق	بینامتنیت و ادبیات تطبیقی
دکتر پاکت چی	تعامل ادبی ایران و روسیه
دکتر مجتبائی	ادیان تطبیقی
دکتر نجومیان	خوانشی پسا استعماری از رباعیات خیام فیلدز جerald
دکتر طهمورث ساجدی	تأثیر و تأثر ادبیات ایران و فرانسه
دکتر اسماعیل آذر	تأثیر متقابل ادبیات ایران و ایتالیا

قرار است مجموعه سخنرانی‌های این همایش به زودی به چاپ برسد.

گزارش سومین گردهمایی سراسری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

انجمن برای برگزاری سومین گردهمایی سراسری پس از بررسی‌های لازم و رایزنی با نهادهای مختلف، در اسفندماه ۱۳۸۶ تصمیم گرفت که این همایش را در تهران و با همکاری بنیاد ایرانشناسی و فرهنگستان زبان و ادب فارسی از ششم تا هشتم شهریورماه ۱۳۸۷ برگزار کند و دبیرخانه علمی همایش را در قطب علمی تحقیق در متون حکمی و عرفانی دانشگاه اصفهان متمرکز نماید.

برای اطلاع‌رسانی سریع به اعضا روز پنجم فروردین ماه ۱۳۸۷ یک فراخوان اولیه بر روی پایگاه اطلاع‌رسانی انجمن قرار گرفت و از طریق پیامک نیز به اطلاع اعضا رسید و پس از انجام مقدمات کار در اردیبهشت‌ماه فراخوان کامل منتشر شد:

فراخوان گردهمایی

انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران سومین گردهمایی سراسری خود را با همکاری بنیاد ایرانشناسی و فرهنگستان زبان و ادب فارسی از ششم تا هشتم شهریورماه ۱۳۸۷ در تهران برگزار می‌کند. در این گردهمایی فعالیت‌های پیشنهادی نخستین و دومین گردهمایی انجمن در اصفهان و مشهد (شهریور ۸۵ و ۸۶) مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و اعضای انجمن تازه‌ترین یافته‌های علمی خود را در محورهای مختلف ارائه می‌دهند.

اهداف گردهمایی:

- آشنایی استادان و پژوهشگران با تحقیقات جدید در گستره زبان و ادب فارسی / • تعامل و گفتگوی استادان زبان فارسی در عرصه‌های پژوهشی زبان و ادب فارسی / • تشویق و ترغیب پژوهشگران جوان به انجام تحقیقات علمی / • پرداختن به زبان فارسی به مثابه یکی از مؤلفه‌های مهم وحدت ملی و یکپارچگی ایران

محورهای مورد بحث همایش:

- نقش زبان و ادب فارسی در وحدت ملی ایران / • سبک‌شناسی تاریخ ادبیات و شیوه‌های نقد ادبی (در حوزه زبان و ادب فارسی) / • دستور، زبان‌شناسی و تاریخ زبان فارسی / • ادبیات تطبیقی و موضوعات میان‌رشته‌ای / • انواع ادبی (حماسی، غنایی، عرفانی، تمثیلی، تعلیمی،...) / • ادبیات معاصر (نظم و نثر) / • نقد و تحلیل عناصر هنری و زیباشناسی زبان و ادبیات فارسی / • ادبیات کودک و نوجوان / • تحقیقات ایران‌شناسی / • کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی زبان و ادبیات فارسی / • بررسی شیوه‌های رایج آموزش زبان و ادب فارسی / • ادبیات متعهد با تأکید بر آثار شاعران و نویسندگان معاصر / • جایگاه زبان و ادب فارسی در فراسوی مرزهای ایران

تقویم گردهمایی:

مهلت ارسال فرم ثبت‌نام و چکیده مقالات ۱۳۸۷/۳/۱۵

مهلت ارسال اصل مقاله ۱۳۸۷/۳/۳۱

زمان اعلام نتیجه ۱۳۸۷/۴/۳۱

زمان برگزاری گردهمایی ۶ تا ۸ شهریورماه ۱۳۸۷

مدارک لازم برای شرکت در همایش:

- ۱) فرم ثبت نام در همایش (۲) چکیده مقاله همراه با لوح فشرده (۳) اصل مقاله همراه با لوح فشرده (۴) قبض وجه واریزی به حساب انجمن برای اسکان (برای کسانی که مقاله آنان پذیرفته می‌شود و کسانی که تمایل دارند بدون مقاله شرکت نمایند).

ویژگی‌های تنظیم چکیده و اصل مقاله:

- چکیده و اصل مقاله باید با رعایت اصول نگارش مراکز دانشگاهی و رسم الخط پیشنهادی فرهنگستان زبان و ادب فارسی، تحت نرم‌افزار word 2003، با رعایت موارد زیر و با توجه به تقویم همایش همراه با لوح فشرده به دبیرخانه همایش ارسال گردد:

چکیده:

عنوان مقاله: در بالای مقاله وسط سطر، با قلم زر ۱۴

نام و نام خانوادگی نویسنده و عنوان مرتبه علمی: در زیر عنوان مقاله، سمت چپ، با قلم زر ۱۳

متن چکیده: با قلم لوتوس ۱۲

کلید واژه‌ها: در پایین چکیده با قلم لوتوس ۱۲

فاصله متن با حاشیه: بالا و پایین ۳ سانتی‌متر - راست ۳ سانتی‌متر - چپ ۲ سانتی‌متر

اصل مقاله:

مقاله: با ویژگی‌های چکیده مقاله و بدون نام نویسنده
تذکر- مقاله نباید قبلاً در همایش یا نشریه‌ای ارائه شده باشد و نیز باید در بردارنده یافته‌های تازه علمی بعد از سال ۱۳۸۵ باشد.

نشانی دبیرخانه همایش:

اصفهان، خیابان هزارجریب، دانشگاه اصفهان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، قطب علمی تحقیق در متون

حکمی و عرفانی کد پستی: ۸۱۷۴۴

پست الکترونیک: cepl.iran@yahoo.com

تلفن و دورنگار: ۰۳۱۱۷۹۳۳۱۲۳

www.ispl.ir

www.cepl.ir

با آنکه مهلت تعیین شده برای ارسال چکیده مقاله و اصل آن بسیار کم بود اما به دلیل اطلاع‌رسانی به موقع و همکاری اعضای انجمن در همان زمان مقرر بیش از ۳۰۰ چکیده مقاله و ۲۰۰ اصل مقاله دریافت گردید.

نمایشگاه آثار چاپ شده اعضای انجمن

هیأت‌مدیره انجمن در جلسه مورخ ۸۷/۳/۲۱ تصمیم گرفت هم‌زمان با برگزاری گردهمایی، نمایشگاهی از آثار چاپ‌شده اعضای انجمن برپا گردد به همین منظور فراخوانی از دفتر انجمن برای اعضا منتشر شد و در آن از اعضای انجمن دعوت شد تا آثار علمی خود را که از سال‌های ۱۳۸۵ تا خرداد ۱۳۸۷ چاپ شده است، برای ارائه در نمایشگاه انجمن حداکثر تا ۱۳۸۷/۴/۳۱ به دبیرخانه انجمن ارسال نمایند. در پی آن بیش از ۱۰۰ اثر به انجمن ارسال گردید که در طول برگزاری گردهمایی در معرض دید شرکت‌کنندگان قرار گرفت.

نشست خبری و مطبوعاتی با حضور دکتر مهدی محقق

این نشست روز چهارشنبه ۳۰ مرداد ۸۷ ساعت ۱۰:۳۰ با حضور بیش از ۳۰ خبرنگار برگزار شد و دکتر مهدی محقق، رئیس انجمن ترویج زبان و ادب فارسی، به شرح اهداف و برنامه‌های گردهمایی پرداخت و به پرسش‌های خبرنگاران پاسخ گفت.

برگزاری گردهمایی

سومین گردهمایی سراسری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران ششم تا هشتم شهریورماه ۱۳۸۷ در بنیاد ایرانشناسی برگزار شد.

در افتتاحیه این گردهمایی دکتر مهدی محقق رئیس انجمن ترویج زبان و ادب فارسی، هدف این همایش را گردهمایی استادان ادبیات فارسی از اقصی نقاط کشور بیان کرد. وی افزود: از دیگر اهداف ما آشنا کردن نسل های قدیم و جدید استادان ادبیات فارسی است. محقق تکریم و بزرگداشت استادان زبان و ادب فارسی را دیگر هدف انجمن ترویج مطرح کرد و گفت: انجمن ترویج در ۳۷ سال فعالیت خود چندین همایش را برای بزرگداشت استادان بزرگ ادب فارسی برگزار کرده است.

رئیس انجمن ترویج در بخش دیگری از سخنانش به تشریح فعالیت های این انجمن در سالهای پس از انقلاب اسلامی پرداخت و گفت: پس از انقلاب اسلامی فعالیتهای انجمن گسترش یافت. با تغییر نام از «انجمن استادان زبان فارسی» به «انجمن ترویج زبان و ادب فارسی» این مجال فراهم آمد که بسیاری از پژوهشگران ادب فارسی به انجمن پیوندند.

دکتر محقق پیشنهاد کرد: مراکز علمی در دانشکده های ادبی کشور راه اندازی شود تا استادان فقط به

تدریس نپردازند، بلکه به کارهای پژوهشی روی آورند تا بیشتر کارهای پژوهشی مهم ما را در زبان فارسی خارجی ها انجام ندهند.

در ادامه دکتر ارسلان قربانی قائم مقام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در امور بین الملل، پیام دکتر محمد مهدی زاهدی، وزیر علوم، را قرائت کرد.

سپس دکتر عباسعلی وفایی رئیس شورای گسترش زبان فارسی پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی را ارائه کرد.

دکتر حسن حبیبی رئیس بنیاد ایرانشناسی و فرهنگستان زبان و ادب فارسی دیگر سخنران افتتاحیه بود. دکتر حبیبی در سخنان خود به شرح فعالیتهای فرهنگستان در زمینه واژه گزینی پرداخت و گفت: فعالیتهای فرهنگستان سوم در واژه گزینی و واژه شناسی مورد عنایت رسانه ها نبوده است. وی افزود: زبان علم باید زبان فارسی باشد. با این حال، اگر عنایت به این زبان این گونه باشد که اکنون به چشم می خورد، معلوم نیست تا چند سال دیگر زبان محاوره ای نیز موجود باشد. دکتر حبیبی افزود: تدریس در دانشگاهها به

زبان غیر فارسی، اولین تیشه ای است که ممکن است به زبان فارسی زده شود. رئیس فرهنگستان در ادامه به تشریح فعالیتهای فرهنگستان زبان و ادب فارسی پرداخت و گفت: انتخاب و ساختن پانزده هزار واژه در فرهنگستان سوم کاری بود کارستان که با همت استادان بزرگ زبان فارسی انجام شد.

دکتر غلامعلی حدادعادل، مدیرعامل بنیاد دائرة المعارف اسلامی سخنرانی خود را با عنوان «زبان فارسی: بیم‌ها و امیدها» ایراد کرد. وی درباره اهمیت زبان فارسی برای کشور گفت: پس از ورود اسلام دو عامل باعث پیوند وحدت ملی ایران بوده است، یکی دین و دیگر زبان. حداد عادل افزود: زبان فارسی وحدت ملی ما را قوام بخشید و باعث همدلی همه ایرانیان شد، گرچه لهجه‌های گوناگونی در این زبان وجود دارد.

مدیرعامل بنیاد دائرة المعارف اسلامی زبان فارسی را ابزاری برای درک میراث اسلامی ایرانی که در ۱۴۰۰ سال باقی مانده، بیان کرد و گفت: زبان فارسی از ارکان ملیت ماست و عاملی حاشیه‌ای نیست. دکتر حدادعادل در بخش دیگر سخنان خود درباره تغییرات زبان فارسی از دوره قاجار تاکنون گفت: زبان فارسی در این دوره زمانی، تحولی بسیار مثبت را تجربه کرد و به توانایی آن افزوده شد. دوره ما دوره اوج نثر فارسی در مقایسه با گذشته است. گسترش کمی دانشکده‌ها و مؤسسات علمی در زمینه زبان فارسی دیگر نکته‌ای بود که حدادعادل به آن اشاره کرد و گفت: این گسترش، سرمایه مهمی برای زبان فارسی است.

رئیس سابق فرهنگستان زبان و ادب فارسی در بخش دیگری از سخنانش، خطراتی که زبان فارسی را تهدید می‌کند، برشمرد و گفت: از جمله این خطرات، هجوم واژگان غیر فارسی به زبان فارسی است. اینترنت، پیامک به خط انگلیسی، ناآشنایی نسل جدید با ادب گذشته، و بسیاری موارد دیگر از خطرات در کمین زبان فارسی است. وی فقدان نشاط و اعتماد به نفس در گروه‌های زبان و ادبیات فارسی را از دیگر مشکلات زبان فارسی دانست و گفت: برنامه ریزی در این گروه‌های آموزشی مناسب پیشرفت کشور نیست. حدادعادل ایجاد گرایش و تخصص در رشته زبان و ادبیات فارسی را بسیار الزامی دانست و گفت: نمی‌توانیم با برنامه‌های درسی ۵۰ یا ۶۰ سال پیش کار کنیم. باید گرایش‌های جدید به وجود آورد تا زبان فارسی بتواند در دانشگاه‌ها پویاتر شود. وی قدرت و توان ملت ایران را از عواملی دانست که می‌تواند باعث پیشرفت زبان فارسی شود.

در ادامه صاحبان مقالات طی ۲۶ جلسه تخصصی و عمومی در روزهای ششم و هفتم شهریورماه مقالات خود را ارائه کردند و اختتامیه گردهمایی روز جمعه هشتم شهریورماه برگزار شد.

همچنین روز نخست گردهمایی، شهردار تهران - دکتر محمدباقر قالیباف - مجلس ضیافتی با حضور شرکت‌کنندگان گردهمایی برپا داشت. روز دوم نیز، ریاست بنیاد ایرانشناسی - دکتر حسن حبیبی - در ضیافت شام میزبان استادان زبان و ادبیات فارسی بود.

در جلسه اختتامیه ابتدا دکتر حسن اکبری بیرق یکی از دبیران اجرایی این همایش گزارشی بدین شرح ارائه کرد:

در این گردهمایی در روز چهارشنبه ۸۷/۶/۶ تعداد ۶۳ مقاله و روز پنجشنبه ۸۴ مقاله در ۲۴ نشست تخصصی و ۲ نشست عمومی ارائه شد.

عنوان نشست‌های تخصصی و تعداد جلسات و مقاله‌های ارائه شده در آن‌ها عبارت بود از:

عنوان	تعداد نشست	تعداد مقالات
سبک‌شناسی	۳	۲۰
ادبیات حماسی	۱	۶
جامعه‌شناسی ادبیات	۳	۲۱
ادبیات کودک و جلسه کارگروه	۱	۳
ادبیات تطبیقی	۲	۸
آموزش زبان فارسی و فراسوی مرزها	۲	۸
نقد ادبی	۲	۱۲
زبان‌شناسی	۲	۱۳
تبعات ادبی	۱	۷
ادبیات معاصر	۲	۸
ادبیات عرفانی	۲	۱۴
دستور زبان	۱	۴
تاریخ ادبیات	۱	۶

پراکندگی جغرافیایی و دانشگاهی صاحبان مقالات عبارت بود از:

شهر و دانشگاه	تعداد	شهر و دانشگاه	تعداد	شهر و دانشگاه	تعداد
اصفهان	۳۵	تبریز	۲	جهرم	۱
مشهد	۲۲	کاشان	۲	مرودشت	۱
تهران	۱۵	شوشتر	۲	زنجان	۱
ارومیه	۱۰	ایلام	۲	تربت حیدریه	۱
یزد	۹	همدان	۲	کردستان	۱
مازندران	۷	دهاقان	۲	قدمگاه	۱
سیستان و بلوچستان	۵	قم	۲	سنندج	۱
اراک	۵	زرین شهر	۱	آذربایجان	۱
گیلان	۴	نجف آباد	۱	کرمانشاه	۱
سبزوار	۴	کرج	۱	نیشابور	۱
کرمان	۴	ورامین	۱	فیروزآباد	۱
اردبیل	۴	قزوین	۱	سرایان	۱
سمنان	۲	بیرجند	۱	ماهشهر	۱
اسلامشهر	۲	هرمزگان	۱	مهاباد	۱
شیراز	۲	لرستان	۱		

همچنین دانشگاه مطالعات خارجی توکیو و دانشگاه دولتی - ملتی تاجیکستان هر کدام ۱ مقاله ارائه کرده‌اند.

پس از گزارش وی، دکتر مهیار علوی مقدم بیانیه صادر شده از طرف شرکت کنندگان همایش را قرائت کرد:

بیانیه سومین گردهمایی سراسری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

به نام خداوند جان و خرد

با عنایت پروردگار بزرگ و با مساعدت و مشارکت بنیاد ایران شناسی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی و قطب علمی عرفان اسلامی دانشگاه اصفهان و با کوشش‌های انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران، سومین گردهمایی سراسری این انجمن با برپایی ۲۶ نشست عمومی و تخصصی و ارائه ۱۴۰ سخنرانی علمی و پژوهشی در روزهای ششم تا هشتم شهریور ماه ۱۳۸۷ در تهران برگزار شد. شرکت کنندگان ضمن سپاسگزاری از برگزارکنندگان، بر این نکته‌ها تأکید می‌کنند:

- ۱- زبان و ادب فارسی، مظهر وحدت، یکپارچگی و همدلی فارسی‌زبانان در سراسر جهان است. شایسته است به گونه‌ای گسترده، فراگیر و علمی بر جایگاه این زبان و ادبیات غنی و پویایی آن تأکید شود.
- ۲- لازم است مدیران و مسئولان امور آموزشی و پژوهشی با هدف سامان بخشیدن به فعالیت‌های علمی و پژوهشی در عرصه زبان و ادب فارسی، به معرفی دقیق و علمی آثار ارزشمند ادبی و برجستگان این عرصه، همت گمارند. بی تردید، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، در این زمینه نقشی بسزا و تأثیرگذار دارد. در این میان باید ضرورت‌ها و نیازهای جامعه به ویژه نسل جوان در کانون توجه بیشتر قرار گیرد.
- ۳- برای رسیدن به هدف‌های سند چشم‌انداز بیست ساله و تدوین برنامه‌ریزی جامع علمی کشور، کوشش در تقویت زبان فارسی برای بهره‌گیری در عرصه‌های علمی، در گستره فرهنگی پهناور این در سراسر جهان، ضروری است.
- ۴- با هدف تقویت زبان و ادب فارسی در حوزه‌های دانشگاهی و غنا و پویایی هرچه بیشتر آموزش و پژوهش بر چند نکته تأکید می‌شود:

- الف) توجه بیشتر به لزوم تحول در برنامه‌های درسی و به کارگیری شیوه‌های جدید علمی در امر آموزش و تدریس موادّ درسی و سرفصل‌های رشته زبان و ادبیات فارسی؛
- ب) توجه خاص به درس فارسی عمومی در دانشگاه‌ها و سرفصل‌های آن؛
- ج) تخصصی شدن تحصیلات تکمیلی و تأکید بر جنبه‌های پژوهشی در این دوره؛
- د) تأکید بر هدفمند شدن و کاربردی کردن موضوع پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی و گرایش به سوی «مسئله محوری» در تدوین پایان‌نامه‌ها؛
- ه) بازنگری در روش‌شناسی تحقیقات ادبی، بهره‌گیری از شیوه‌های جدید پژوهشی و آسیب‌شناسی روش‌های پژوهشی؛

و) تأسیس و تقویت پژوهشکده‌های زبان و ادب فارسی، بالابردن جایگاه قطب‌های علمی در مراکز دانشگاهی و آموزش عالی، گسترش کمی و کیفی این قطب‌ها در دانشگاه‌های بزرگ و توانمند سراسر کشور و نیز رشد و گسترش انجمن‌های علمی و پژوهشی؛

۵- تقویت مراکز آموزش و کرسی‌های زبان فارسی در خارج کشور و رشد و گسترش رشته «آموزش زبان فارسی به خارجیان».

در پایان، با سپاس از برگزارکنندگان و پشتیبانان این گردهمایی، از پروردگار توانا خواستاریم ما را در مسیر ارج نهادن به فرهنگ، اندیشه و هویت ملی که ترویج زبان و ادب فارسی مصداق بارز آن است، یاری کند.

شرکت کنندگان در سومین گردهمایی سراسری

انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

تهران - بنیاد ایرانشناسی

هشتم شهریور ۱۳۸۷

پیام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به سومین گردهمایی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

بسمه تعالی

شکر شکن شوند همه طوطیان هند
زین قند پارسی که به بنگاله می رود

زبان فارسی از دیرباز زبان رسمی کشور ایران بوده است. ایران، سرزمینی که در طول تاریخ حیات خود شاهد حوادثی بس شگفت آور بوده، جنگها و بی‌عدالتی‌ها پیکرش را آزرده و زیر بار سنگین پیشامدهای تلخ، کمر خم کرده اما هرگز تسلیم شکست و ناامیدی نشده است. زبان فارسی نیز گام به گام همراه ایران زمین، تمامی این حوادث را تجربه کرده و از آنها تأثیر پذیرفته است؛ اما هرگز در طول حیات خود تسلیم هیچ زبان دیگری نشده و نخواهد شد.

زبان فارسی از بدو پیدایش تاکنون به صورت قالب مناسب برای تبلور یافتن والاترین مفاهیم فرهنگ اسلامی و زیباترین عواطف بشری به کار رفته و امروز با حفظ جایگاه ادبی خود به عنوان زبان علمی کشور ایران دارای رسالتی است سنگین‌تر از گذشته. بر ماست که فضای مناسب و امکانات لازم را برای تقویت این زبان فراهم کنیم و از آنجا که گنجینه ارزشمند مفاهیم پر بار فرهنگ اسلامی در قالب این زبان و آثار ادبی آن تبلور یافته است باید مجال لازم برای تحقیقات علمی در مورد این آثار بیش از پیش فراهم گردد.

ما امروز وظیفه داریم جامعه بشری را از این آبشخور معنوی بهره مند گردانیم و برای تحقق بخشیدن این هدف ارزشمند، ضروری است با حمایت‌های کافی و فراهم کردن امکانات مناسب زمینه را برای گسترش و

ترویج زبان و ادب فارسی و آثار گرانبهای آن در قالب نظریه‌های علمی آماده کنیم تا بتوانیم استقبال روز افزون جامعه بین‌المللی را از زبان و ادب فارسی به خوبی پاسخگو باشیم.

همچنین بر عهده ماست که میان ترویج و گسترش زبان و ادب فارسی در داخل و خارج و توسعه علمی کشور پیوند برقرار کنیم و با برنامه ریزی و اجرای طرح‌های علمی، زبان فارسی را در چشم‌انداز پنجاه ساله به نخستین زبان علمی دنیا بدل سازیم، تا بدین طریق هم تازه‌ترین یافته‌های علمی را در قالب زبان شیرین فارسی به جهانیان معرفی کنیم و هم، زبان فارسی را به غایت توانمندی و کارایی برسانیم.

«انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران» یکی از نهادهایی است که می‌تواند در انجام این هدف مهم، نقشی مؤثر ایفا کند و جدیدترین دستاوردهای علمی استادان، صاحب‌نظران و دانش‌آموختگان زبان و ادب فارسی را به دنیا معرفی نماید. وظیفه ماست، تا با حمایت از این گونه فعالیت‌های ارزشمند بکوشیم زبان شیرین فارسی و آثار گرانبه ادبی ایران زمین را حفظ کنیم و در شناساندن آن به جهانیان سهمیم، تا این زبان همچون گذشته جلوه‌گاه ارزشمند اسلامی و انسانی باشد.

فَبَشِّرْ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمْعُونَ الْقَوْلَ وَيَتَّبِعُونَ الْحَسَنَةَ

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

محمد مهدی زاهدی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

به همایش ترویج زبان و ادب فارسی شهریور ۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ای زبان فارسی، افسونگری هر چه گویم تو از آن افزون تری

این صدای توست کاندرا گوش ماست می‌شناسم من، صدایی آشناست

زبان شیرین و شکرین فارسی از دیرباز به داشتن ویژگی‌های ساختی، زبان و موسیقایی درخور و بهره‌مندی از مفاهیم بلند انسانی، اخلاقی و معنوی مشتهر بوده است؛ این ویژگی‌ها بیانگر ذوق سلیم و هنری ایرانیان است که در ظرف زبان، هنر بالنده خود را متجلی کرده و صورت زیبا را با متن و محتوایی همسو با آن پیوند داده‌اند. اگر زبان و ادب هر ملتی نماینده هویت تاریخی و ملی باشد، چه نیکو، زبان و ادب فارسی؛ نقش زیبایی از بالندگی و قدمت اندیشه ایرانی را تصویر کرده است و این چنین است که ادبیات فارسی در آسمان شاهکارهای ملل چون مهری تابان می‌درخشد و چه بسیار عاشقان از این نور رهنمون و انسان ساز بهره می‌یابند.

روزگاران این زبان فخیم، ساحت گیتی را در نور دیده و اندیشه‌های عالمان و دانشمندان خود را به مشتاقان عرضه می‌داشته است؛ نام‌هایی که بی‌شک با تاریخ همراه بوده و خواهد بود. چه بسیار است آثار به جا

مانده از شاعران بزرگ این مرز و بوم یا حکیمان و عالمان این دیار که در ایران و خارج از مرزها، آبشخورهای فراوانی برای تشنگان این عرصه فراهم کرده است؛ توجه و پرداخت به آنان در دنیای امروز که اشتلم‌های صوری و تزویری متمدن نمایان باطن سوزِ ظاهرنا که ساحت معنویت را آلوده کرده است، می‌تواند رخسار غبارآلوده وجدان و معنویت را دگرباره به سوی صفا و صمیمیت که ریشه در سرشت و جوهر خدادادی آدمی دارد، سوق دهد.

امروز زبان و ادب از سوی جاه طلبان جهان خوار به ابزاری برای ابلاغ فرهنگ و رسم و آیین و وسیله‌ای برای جذب و جلب اندیشه‌های جوانان و نوجوانان به فرهنگ‌های غیربومی تبدیل شده است؛ توجه به این مهم و هوشیاری در این عرصه، رسالت همه آنانی است که پاسدار جان نثار فرهنگ تاریخی و تاریخ فرهنگی خویشند؛ به ویژه فرهنگی که ریشه‌های اسلامی، انسانی و قرآنی آن، سرآمدی جانانه‌ای در برابر فرهنگ‌ها دارد و چه کسانی از استادان زبان و ادب فارسی شایسته‌تر؛ که با حضور عالمانه در عرصه‌های ادبی جهانی، همایش‌های بین‌المللی و تألیف کتاب‌هایی در خور عرصه در عرصه گیتی، بتوانند این شایستگی تاریخی را به نسل امروز بشر بنمایند و در آموزه‌های زبانی نیز با وقوف به راه‌های ناپیدای القای فرهنگی از منافذ زبانی، راه‌های سد آن را گوشزد کنند تا این فرهنگ و ادب - که میراث گرانسنگ پیشینیان فرهنگ‌پرور این دیار بوده است - تالو دل‌انگیز خود را داشته باشد.

استادان محترم زبان و ادب فارسی! امروز بحث ترجمه و نقد و تحلیل و پرداخت به موضوعات ادبی، ضمن داشتن محاسنی که بر هیچ کس پوشیده نیست، دغدغه‌هایی نیز به همراه دارد؛ اگر به این نگرانی‌ها توجه شود، بی‌شک، ناآگاهانه از درخشش این فرهنگ کاسته ایم. بحث ترجمه آثار از دیگر زبان‌ها که فرهنگ و اندیشه خاصی را تزریق می‌کنند و پرداخت به مباحث جدید نقد، رمان، سبک و دیگر مقوله‌ها، هوشیاری خاصی را می‌طلبد تا ضمن گریز از امور نامرئی نهاده، این موانع نیز از مسیر تعالی نسل امروز برداشته شود؛ این همه تنها با استفاده از تأمل و تدبیر استادان فرهیخته زبان و ادب فارسی ممکن و میسر می‌شود.

شعار گذر از ادبیات کلاسیک - که نماینده عناصر بالندگی فرهنگی، تاریخی و شهرت جهانی ایران و ایرانی است - یا پرداختن به موضوعاتی که ادب این سرزمین را تضعیف می‌کند و در مقابل، برتری دیگران را به رخ می‌نماید، خطای بزرگی است که بی‌شک آیندگان آن را نخواهند بخشید؛ از این منظر، استادان متعهد زبان و ادب فارسی را برای تدبیری بایسته در این عرصه دعوت می‌نمایم.

ضمن تحسین برگزار کنندگان این همایش و قدردانی از آن‌ها، پرداختن به موضوع «بایدها و نبایدها در ادب فارسی» را برای بالندگی بیش‌تر پیشنهاد می‌کنم تا این زبان و ادب دیرپای و با عظمت، از آسیب‌ها در امان ماند و راه تعالی خود را چون گذشته بیوید. در پایان توفیق روزافزون همکاران را از خداوند بزرگ درخواست می‌کنم.

محمدحسین صفارهرندی

تقدیر از ریاست انجمن

در مراسمی که به مناسبت روز معلم در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج برگزار شد، از استادان نمونه آن دانشگاه از جمله دکتر مهدی محقق ریاست انجمن ترویج زبان و ادب فارسی تقدیر به عمل آمد.

انجمن در نمایشگاه بین‌المللی کتاب

بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب ۱۲ تا ۲۲ اردیبهشت‌ماه در تهران برپا شد و کتاب‌های انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران همچون سال‌های گذشته، در غرفه انجمن آثار و مفاخر فرهنگی عرضه گردید. همچنین دکتر مهدی محقق در روزهای خاصی در غرفه حضور پیدا کرد و از نزدیک با علاقه‌مندان و بازدیدکنندگان دیدار و گفتگو کرد.

همچنین در اواسط ایام برپایی نمایشگاه کتاب مقدمه‌الادب از زیر چاپ درآمد. اطلاع‌رسانی به موقع و دقیق انجمن باعث استقبال بی‌سابقه اعضا برای بازدید از غرفه انجمن گردید.

مصوبه جدید هیأت مدیره

بنابر پیشنهاد دکتر سبحانی مدیر گروه پژوهشی تصحیح انتقادی و تحقیقات ارزنده ادبی «ایجاد موزه زبان و ادبیات فارسی» در دستور کار انجمن قرار گرفت و دکتر حسن اکبری بیرق به عنوان مجری این طرح انتخاب گردید. وی نیز طرح اولیه ایجاد موزه را تدوین کرد و انجمن طی نامه‌ای طرح مذکور را به نهادهای مرتبط پیشنهاد نمود.

چهارمین مجمع عمومی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

چهارمین مجمع عمومی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران روز جمعه ۱۳۸۷/۶/۸ در محل بنیاد ایران شناسی برگزار شد.

در این جلسه که به ریاست دکتر حسن تاج‌بخش عضو پیوسته انجمن تشکیل گردید، ابتدا دکتر سیدعلی اصغر میرباقری فرد نایب رئیس انجمن فعالیت‌های انجمن پس از مجمع عمومی پیشین را اینگونه برشمرد:

(۱) همکاری در برگزاری همایش موضوعی - تخصصی «بایدها و نبایدها در رشته زبان و ادب فارسی»، ۱۵ اسفندماه ۱۳۸۶ در دانشگاه علامه طباطبایی

(۲) همکاری در برگزاری همایش موضوعی - تخصصی «آسیب‌شناسی نقد و نظریه ادبیات کودک در ایران»، ۹ اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۷ در دانشگاه شیراز

(۳) همکاری در برگزاری همایش موضوعی - تخصصی «ادبیات تطبیقی» ۲۶ اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۷ در تهران

(۴) انتشار کتاب مقدمه‌الادب از علامه جلال‌الله زمخشری، برگرفته از نسخه فاکسیمیله چاپ‌شده در سال ۱۸۴۳ در لایپزیک به وسیله ای. جی. وتزشتاین، با مقدمه دکتر مهدی محقق

(۵) انتشار کتاب لغات و ترکیبات و تعبیرات در دیوان ناصر خسرو، دکتر مهدی محقق - کبری بستان‌شیرین، اصلاح و بازبینی دکتر مهدی نوریان

(۶) چاپ شماره سوم مجله گوهر گویا و آماده‌سازی جلد چهارم و پنجم

(۷) برنامه‌ریزی برای سومین گردهمایی سراسری انجمن در تهران و با همکاری قطب علمی عرفان اسلامی دانشگاه اصفهان، بنیاد ایران‌شناسی و فرهنگستان زبان و ادب فارسی از ششم تا هشتم شهریورماه ۱۳۸۷. تفاوتی که این همایش با همایش‌های پیشین انجمن داشت این بود که کوشش شد تمام فعالیت‌ها بر روی اصل گردهمایی باشد و به همین دلیل برای اسکان مهمانان هزینه آن دریافت گردید. استقبالی که از این امر صورت گرفت نشان‌دهنده موفقیت راهکارهای جدید انجمن بود.

(۸) انجام مقدمات برای ایجاد موزه زبان و ادبیات فارسی

(۹) تهیه خبرنامه الکترونیک (شماره پاییز و زمستان)

(۱۰) اطلاع‌رسانی از طریق پیامک

وی همچنین چشم اندازها و برنامه‌های آتی انجمن را برای سامان دادن به جایگاه رشته زبان و ادبیات فارسی تبیین کرد.

پس از آن پیشنهادها و راه کارهای ارائه شده از سوی اعضا مورد بررسی قرار گرفت.

گوهر گویا (مجله علمی - پژوهشی انجمن)

نشریه شماره ۳

شماره سوم نشریه «گوهر گویا» پاییز ۱۳۸۶ در ۲۱۲ صفحه منتشر شد. در این شماره می‌خوانیم:

بررسی تاریخی و ساختاری القاب (دکتر محمدرضا راشد محصل) / بررسی اصالت دو کلمه فیل و شتر در «داستان مرد در چاه» (دکتر علی محمد مؤذنی - محمد راغب) / باغ نظر و رامش دل (دکتر سید مهدی نوریان - دکتر غلامحسین شریفی - مرتضی رشیدی آشجردی) / نمادپردازی در رمانهای سیمین دانشور (دکتر حسینعلی قبادی - علی نوری خاتونبانی) / صورت و مضمون شعر مهاجرت افغانستان (دکتر ناصر نیکوبخت - رضا چهارقانی برچلویی) / ذوالفقار، از تاریخ تا افسانه (دکتر سجاد آیدنلو) / تحلیل داستان شاه و کنیزک در مثنوی مولوی (دکتر ابراهیم رنجبر) / گفتار حدام؛ تصحیح یک خطا در دیوان ادیب الممالک فراهانی (دکتر محمد شادروی منش) / غزالی و ابن عربی در ساحت فرهنگ نویسی (دکتر مریم شعبانزاده) / مناظره گل و مل از کیست؟ (مهرداد چترایی عزیز آبادی)

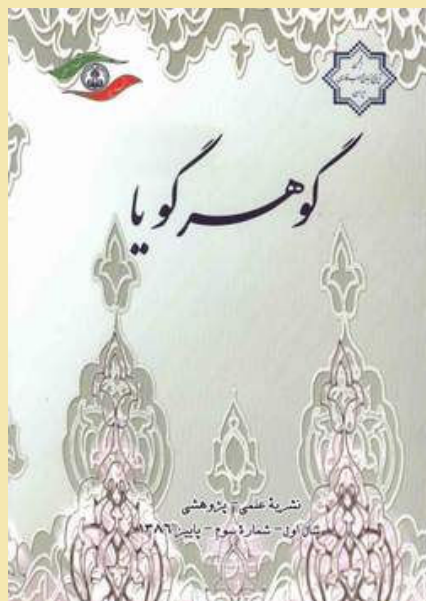
مشاوران علمی این شماره عبارت بودند از:

دکتر حسین آقا حسینی، دکتر پرویز اذکایی، دکتر مهتری باقری، دکتر محمود بشیری، دکتر محمد حسین بیات، دکتر مهدی تدین، دکتر منوچهر دانش پژوه، دکتر ابوالقاسم رادفر، دکتر احمد رضی، دکتر رضا روحانی، دکتر توفیق سبحانی، دکتر محمد جواد شریعت، دکتر محمد علی صادقیان، دکتر محمدرضا صرفی، دکتر سید حمید طبیبیان، دکتر اسحاق طغیانی، دکتر محمود عابدی، دکتر محمود فتوحی، دکتر نصرالله فروهر، دکتر محسن محمدی فشارکی، دکتر جمشید مظاهری، دکتر محمدرضا نصر اصفهانی، دکتر سید مهدی نوریان، دکتر محمد جعفر یاحقی، دکتر محمد کاظم یوسف پور

نشریه شماره ۴

شماره چهارم نشریه «گوهر گویا» در حال تهیه و گردآوری می‌باشد و بزودی منتشر می‌گردد.

دفتر نشریه گوهر گویا

نشانی: اصفهان، خیابان هزار جریب، دانشگاه اصفهان،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

کد پستی ۸۱۷۴۴

تلفن: ۰۳۱۱ - ۷۹۳۳۱۵۵

دورنگار: ۰۳۱۱ - ۷۹۳۳۱۵۱

وب سایت نشریه: www.gawhar.ir

پست الکترونیک: gawhar@litr.ui.ac.ir

انتشارات انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

معرفی کتاب

فرهنگ

بیست هزار مثل و حکمت و اصطلاح

اثر:

دکتر مهندس صادق عظیمی

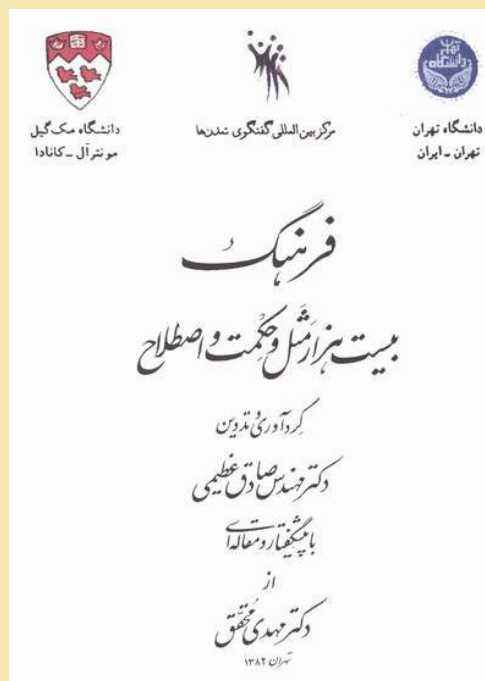
با پیشگفتار و مقاله‌ای از: دکتر مهدی محقق

ناشر:

مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران - دانشگاه مک گیل

چاپ اول ۱۳۸۲

۸۴۵ ص. ۸۰۰۰ تومان

در این کتاب مولف بیست هزار مثل و حکمت و اصطلاح را به ترتیب الفبا آورده و در مقابل هریک معنی و یا مفهوم و یا مثلی مشابه را یاد کرده است. شاید بتوان گفت که این کتاب پس از امثال و حکم علامه دهخدا بهترین کتاب در نوع خود باشد.

دیوان غزلیات و رباعیات فتاحی نیشابوری (سیبک)

به اهتمام:

دکتر مهدی محقق

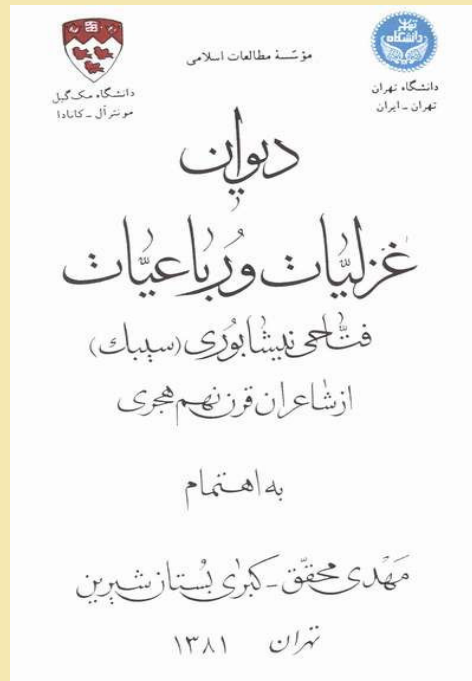
کبری بستان شیرین

ناشر:

مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران - دانشگاه مک گیل

چاپ اول ۱۳۸۱

۲۶۱ ص. ۲۸۰۰ تومان

یحیی سبک فتاحی نیشابوری از شاعران و نویسندگان و خطاطان معروف قرن نهم هجری است که با شاهرخ فرزند امیر تیمور گورکان (۸۰۷ - ۸۵۰ هـ) هم‌زمان بوده است. مجموعه حاضر از روی دو نسخه عکسی که اصل آن در کتابخانه سلطنتی کینهاک و دارالکتب المصریة نگهداری می‌شود، تصحیح شده است.

تازه‌های نشر

مقدمه‌الادب

مؤلف:

علامه جلال‌الله ابوالقاسم محمود زمخشری خوارزمی

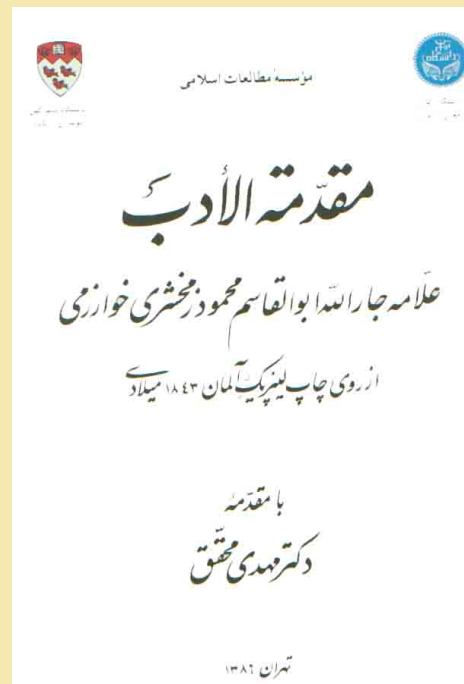
با مقدمه: دکتر مهدی محقق

ناشر:

مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران - دانشگاه مک گیل

چاپ اول ۱۳۸۶

۵۹۰ ص. ۱۵۰۰۰ تومان

انجمن در بهار امسال کتاب مقدمه‌الادب را منتشر کرد. «مقدمه‌الادب» فرهنگ عربی به فارسی است که در قرن ششم به وسیله ابوالقاسم محمود بن عمر بن محمد زمخشری خوارزمی تألیف یافته است. علامه جلال‌الله

زمخشری در این کتاب کلمات فارسی خالص و سره را در برابر کلمات عربی برگزیده است. این فرهنگ از گنجینه‌های پرارزش برای لغت‌شناسان و ادیبان فارسی و عربی است و در مقایسه با فرهنگ‌های مشابه همچون بلغه، مرقاة، السّامی فی السّامی، دستورالاحوان و قانون‌الادب از جهات مختلف برتری دارد و در آن بسیاری از لغات مهجور و نادر فارسی را می‌توان یافت.

انجمن کتاب حاضر را از روی نسخه فاکسیمیلۀ چاپ‌شده در سال ۱۸۴۳ در لایپزیک آلمان به وسیله ای.جی.وترشتاین - که دارای فهرست لغات و معادل لاتین آن‌ها است - همراه با مقدمه دکتر مهدی محقق - که در آن فهرست موضوعی کتاب نیز آمده - به چاپ رسانده است.

فرهنگ لغات و ترکیبات و تعبيرات دیوان ناصر خسرو مجلد اول (آ-ث)

به اهتمام :

دکتر مهدی محقق - کبری بستان شیرین

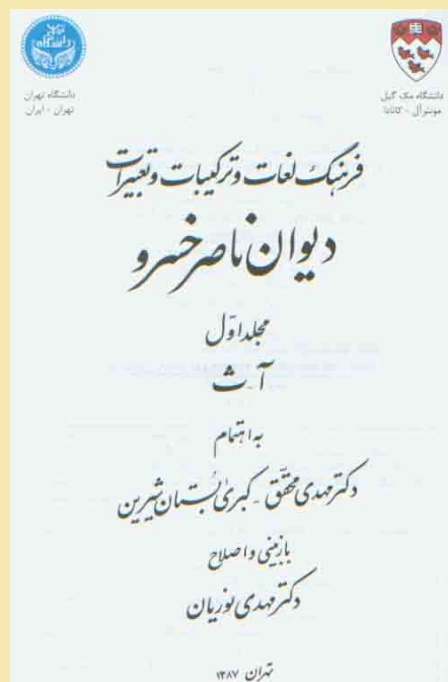
با اصلاح و بازبینی : دکتر مهدی نوریان

ناشر:

مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران - دانشگاه مک گیل

چاپ اول ۱۳۸۷

۵۷۸ ص. ۱۰۰۰۰ تومان

همچنین در تابستان جلد اول «فرهنگ لغات و ترکیبات و تعبيرات دیوان ناصر خسرو» نیز به چاپ رسید. در این مجلد واژگان مفرد و مرکب و تعابیر به کار رفته در دیوان ناصر خسرو (از حرف آ تا حرف ث) توضیح داده شده و برای آن‌ها شاهد و یا شواهدی از دیوان آمده است و همچنین برای تنوع در موضوع، سه مقاله تحت عناوین: (۱) تعلیقات بر دیوان ناصر خسرو (مهدی محقق) (۲) تنوع واژگان در دیوان ناصر خسرو (کبری بستان شیرین) (۳) برخی دشواری‌های متن دیوان ناصر خسرو (مهدی نوریان) که در کنگره بین‌المللی ناصر خسرو در شهریورماه ۱۳۸۲ در شهر دوشنبه تاجیکستان ارائه شده بود، به کتاب اضافه شده است.

یاد و خاطره دکتر حمید فرزام گرامی باد

دکتر حمید فرزام عضو پیوسته و همکار علمی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران روز نوزدهم خردادماه به لقای حق شتافت.

فقدان این استاد گرامی را به قاطبه اهل ادب به ویژه اعضای انجمن و خانواده آن مرحوم تسلیت می‌گوییم و از خداوند مَنان خواستاریم که باران‌های رحمت خود را بر روان آن فقید از دست رفته فرو ریزاند و او را در بهشت‌های برین خود جای دهد.

پایان